

АНАЛІЗ ІНВЕСТИЦІЙ В ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ В УКРАЇНІ

Якута А. О., студентка групи УС-81, ФММ

Національний технічний університет України „Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського”
annayakuta15@gmail.com

Останнім часом коли ми кажемо словосполучення “розвинена сучасна економіка”, то розуміємо під цим розвинені новітні технології, що ґрунтуються на безперервному навчанні людей, які їх створюють. Такі люди і формують людський капітал. Перш за все розглянемо саме це поняття. Двоє нобелівських лауреатів, а саме Т.Шульц і Г.Беккер визначили людський капітал як сукупність навичок та певного запасу здоров'я, якостей та знань, здібностей та мотивацій людини, які використовуються ним у споживчих або виробничих цілях, тобто для отримання кращого доходу. Засновуючись на теорії людського капіталу можна стверджувати, що там де вища кількість та якість людського капіталу концентрується фінансовий та фізичний капітал. Але там де якість людського капіталу низька, його кількість не допоможе [1].

Розглянемо основні аспекти людського капіталу:

- освіта (особливо вища освіта), що характеризує освіченість та професійність населення, здатного до використання та продукування знань;
- наука та наукові здобутки;
- стан та запас здоров'я;
- інновації [2].

Всі ці показники показані в індексі людського розвитку, але спочатку розглянемо декілька окремих аспектів. Отже, розглянемо перший та найбільш досліджуваний компонент людського капіталу, а саме освіта, а особливо вища освіта — основу формування людського капіталу (рис. 1).

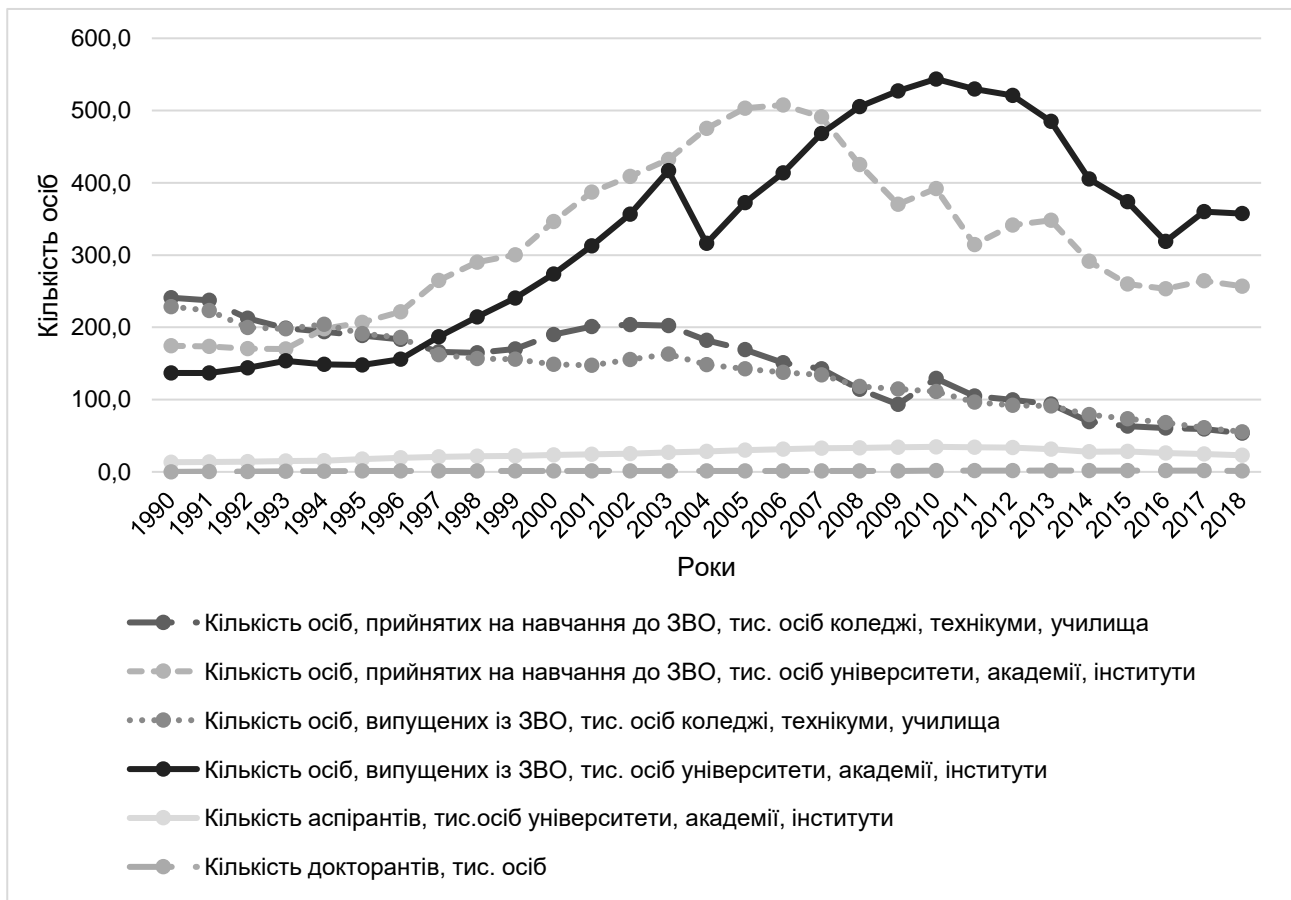

Рис.1. Динаміка кількості осіб на різних етапах навчання у ЗВО за 1990-2018 рр.

*) побудовано на основі даних [3]

На наведеному вище графіку можна побачити, що з кожним роком все більше і більше людей вкладають інвестиції в освіту, тобто здобувають вищу освіту в університетах, академіях, інститутах. Також на графіку простежується спад вступу абітурієнтів до коледжів, технікумів, училищ. Отже, все більше і більше людей планують отримувати якісну повну вищу освіту, щоб отримати престижну роботу та високооплачуваній дохід.

В теорії людського капіталу є твердження що найбільш продуктивно інвестувати на перших стадіях навчання, тобто в початкову та середню освіту. Але все ж таки саме професійних навичок люди набувають в закладах вищої освіти. Освіта є центральним аспектом людського капіталу, адже стимулює його збагачення за рахунок нових знань та професійних навичок. Саме тому і кажуть про безперервну освіту та підвищення кваліфікації.

Слід зазначити що зараз все більше і більше громадян, які не мають освіти але працюють на низькооплачуваній роботі. Тут дуже важко говорити, про нарощування людського капіталу, адже такі люди просто не хочуть цього, а отже вони не будуть вкладати інвестиції в освіту, тобто нарощування доходу в майбутньому. Також необхідно зазначити, що основним інвестором в освіту виступає держава.

Перейдемо до наступного аспекту, а отже до охорони здоров'я. Інвестиції в даний аспект призводять до розвитку та збереження людського капіталу, збільшення працездатності за рахунок зменшення захворюваності та збільшення тривалості життя (рис. 2).

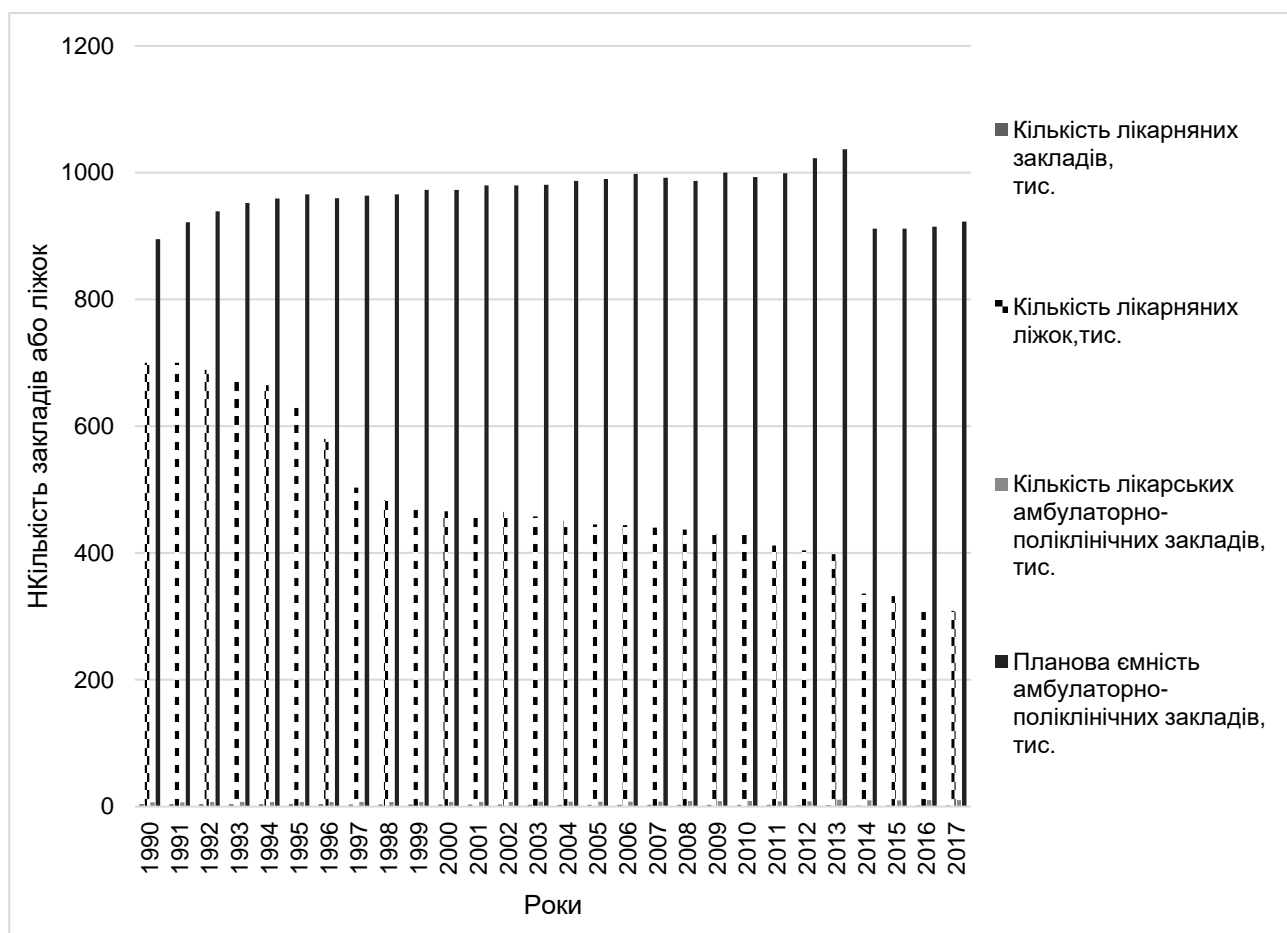

Рис.2. Динаміка кількості лікарняних закладів за 1990-2017 рр.

*) побудовано за даними [4]

На наведеному вище графіку можна побачити, що інвестиції в охорону здоров'я зменшуються з роками, що є дуже поганим адже не відбувається збагачення людського капіталу.

Загалом всі показники людського капіталу наведені через індекс людського розвитку, а саме оцінка бідності, грамотності, освіти, середньої тривалості життя, рівень охорони здоров'я, соціальної захищеності, довголіття, екології, рівень злочинності, дотримання прав людини і ВВП на душу населення. Але вчені виділяють три основні показники, які охоплює ІЛР:

- очікувана тривалість життя;

- рівень грамотності населення країни;
 - рівень життя показаний через ВВП на душу населення[5].
- Динаміка зміни ІЛР за цими показниками наведена у табл. 1.

Таблиця 1

ІЛР різних країн світу за 2018 рік

Місце станом на 2018 рік	Відносно тогорішнього звіту	Країна	ІЛР станом на 2018 рік	Відносно тогорішнього звіту
1	—	Норвегія	0.949	▲ 0.005
2	—	Австралія	0.939	▲ 0.004
2	—	Швейцарія	0.939	▲ 0.009
4	▲ (2)	Німеччина	0.926	▲ 0.010
5	▼ (1)	Данія	0.925	▲ 0.002
5	▲ (6)	Сінгапур	0.925	▲ 0.013
7	▼ (2)	Нідерланди	0.924	▲ 0.002
8	▼ (2)	Ірландія	0.923	▲ 0.007
9	▲ (7)	Ісландія	0.921	▲ 0.022
10	▼ (1)	Канада	0.920	▲ 0.007
84	▲ (1)	Вірменія	0.743	▲ 0.010
84	▼ (3)	Україна	0.743	▼ 0.004
86	▼ (6)	Йорданія	0.741	▼ 0.007
185	▼ (2)	Буркіна-Фасо	0.402	—
186	▲ (1)	Чад	0.396	▲ 0.004
187	▲ (1)	Нігер	0.353	▼ 0.005
188	▼ (1)	Центральнаафриканська Республіка	0.352	▲ 0.002

*) побудовано за даними [6]

Проаналізувавши дані табл. 1, можна сказати, що зараз Україна за ІЛР посідає досить посереднє 84 місце, хоча в неї є всі шанси піднятися вище, адже як було зазначено зараз в Україні відбувається стабільний розвиток вкладання інвестицій в освіту, а отже і збільшення основного показника людського капіталу.

Підсумовуючи, можна зазначити, що в Україні є велика проблема з інвестиціями в людський капітал, а особливо в охорону здоров'я, що є основою його збереження. Але ця проблема вирішується за допомогою інвестування державою в покращення якості вже існуючих лікарняних закладів та побудови нових високотехнологічних лікарень та амбулаторно-поліклінічних центрів. Також можна сказати, що через збільшення з кожним роком рівня інвестицій в освіту та збільшення ІЛР Україна стабільно збагачує свій людський капітал.

Список використаних джерел:

1. Поняття і види людського капіталу [Електронний ресурс]. URL: https://stud.com.ua/24495/ekonomika/lyudskiy_kapital.
2. Людський капітал як соціально-економічна категорія [Електронний ресурс]. URL: <http://studentam.net.ua/content/view/4656/132/>.
3. Заклади вищої освіти [Електронний ресурс]. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2005/osv_rik/osv_u/vuz_u.html.
4. Заклади охорони здоров'я [Електронний ресурс]. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2007/oz_rik/oz_u/zakladu_06_u.html.
5. ІНДЕКС ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ [Електронний ресурс]. URL: <https://www.pharmencyclopedia.com.ua/article/8454/indeks-lyudskogo-rozvitku>.
List of countries by Human Development Index [Електронний ресурс]. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_countries_by_Human_Development_Index.